

Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enw(au) cyntaf		4

LEFEL 2

GOFAL, CHWARAE, DYSGU A DATBLYGIAD PLANT: CRAIDD Unedau 001/004 Y Teulu Thomas Set C

Cwestiwn	Marc Uchaf	Marc yr Aseswr
1.	4	
2.	3	
3.	2	
4.	6	
5.	3	
6.	3	
7.	5	
8.	2	
9.	2	
Cyfanswm	30	

5952N1014C2
01

Sylwadau'r Aseswr:
Llofnod IQA:
Dyddiad:

Senario – Y Teulu Thomas

Lilly-May Thomas yw aelod mwyaf newydd y teulu Thomas. Mae gan Lilly-May 3 brawd/chwaer sydd i gyd o dan 5 oed. Mae mam Lilly-May, Ellie, yn rhiant sengl sydd ddim yn cael llawer o gefnogaeth deuluol.

Mae'r ymwelydd iechyd sy'n ymweld â Lilly-May wedi gweld bod y fam, Ellie, yn cael trafferth ymdopi. Mae brawd hynaf Lilly-May, Ellis, wedi bod yn methu'r ysgol yn ddiweddar a phan mae'n bresennol, mae ei fam wedi bod yn cael trafferth ei gael i'r ysgol ar amser. Mae Ellis yn casáu bod yn hwyr.

Mae'r ymwelydd iechyd yn awgrymu rhaglen gefnogi o'r enw Home-Start i Ellie. Mae hi'n esbonio bod gwirfoddolwyr Home-Start yn treulio tua 2 awr yr wythnos yng nghartref y teulu yn eu cefnogi nhw. Mae Ellie yn ymddangos yn gyndyn (*reluctant*) i ddechrau ond mae hi'n sylweddoli y gallai'r gefnogaeth hon fod yn dda i'r plant.

Mae'r gwirfoddolwr Home-Start yn ymweld â chartref y teulu ac yn cefnogi Ellie i fynd â'r plant i grŵp lleol i rieni a phlant bach. Mae'r gwirfoddolwr hefyd yn helpu i wneud yn siŵr bod Ellis yn cyrraedd yr ysgol ar amser.

Yn ystod un o'r sesiynau i rieni a phlant bach, mae Ellie yn cael gwybod am grŵp chwarae lleol, fforddiadwy (*affordable*) y gallai'r efeilliaid 2 oed, Sophie a Sam, ei fynychu. Mae Ellie yn penderfynu y byddai hyn o help mawr, gan y byddai'n rhoi amser iddi yn ystod y dydd i ddal i fyny â phethau gartref.

Y diwrnod wedyn, mae Ellie yn cofrestru'r efeilliaid i fynychu grŵp chwarae Playtown am ddau ddiwrnod yr wythnos.

Cyn dechrau yn Playtown, mae'n rhaid i Ellie lenwi ffurflen gofrestru. Mae'r ffurflen yn gofyn am wybodaeth am hanes meddygol yr efeilliaid, eu hoff ddewisiadau (*preferences*) a'u cefndir, anghenion deietegol ac anghenion diwylliannol y ddau, a'u gwybodaeth deuluol. Mae hefyd yn gofyn am wybodaeth gyswllt mewn argyfwng gan gynnwys ffotograffau o unrhyw un arall allai gasglu'r efeilliaid o'r lleoliad.

Mae Ellie hefyd yn cael copi o bolisiau a gweithdrefnau Playtown ac mae arweinydd y lleoliad yn esbonio bod y grŵp chwarae wedi'i gofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru. Mae hi'n dweud wrth Ellie am ddarllen drwy'r dogfennau i gyd er mwyn gwneud yn siŵr ei bod hi'n gwybod sut mae'r gwasanaeth yn gweithio.

Erbyn hyn, mae'r efeilliaid wedi bod yn mynychu'r grŵp chwarae ers 6 mis. Maen nhw'n blant hapus a bob amser yn cyrraedd y grŵp chwarae â gwên. Mae Ellie wedi awgrymu i rai o'r staff y byddai hi'n hoffi cael mwy o sesiynau ond nad yw hyn yn bosibl oherwydd y gost.

Yn ddiweddar, mae staff Playtown wedi sylwi bod Ellie'n cyrraedd yn hwyr i gasglu'r efeilliaid. Mae rhai o'r staff wedi sylwi hefyd bod Lilly-May yn aml yn dal yn ei phyjamas. Mae Ellie hefyd wedi rhoi'r gorau i fynd i'r grŵp lleol i rieni a phlant bach.

Mae Sophie a Sam yn aml yn cyrraedd mewn dillad sy'n anaddas (*inappropriate*) i fynd y tu allan, ac yn gwisgo esgidiau sy'n rhy dynn neu rai sy'n anaddas i'r tywydd. Mae Sophie wedi dechrau mynd yn anhapus (*upset*) wrth adael y grŵp chwarae ac mae Sam wedi datgelu bod "Mam yn crio llawer gartref".

Mandy yw arweinydd y grŵp chwarae a hi hefyd yw'r swyddog amddiffyn plant dynodedig (*designated*). Ar ôl trafod â'r tîm, mae hi'n penderfynu bod hwn yn fater diogelu. Mae ei phryderon am lesiant Ellie a'i phlant yn cael eu cofnodi a'u hadrodd. Mae Mandy yn ymwybodol o bwysigrwydd cofnodi ffeithiau, ac nid barn a beirniadaeth (*judgement*).

O fewn 10 diwrnod, mae Mandy yn cael adborth am yr atgyfeiriad (*referral*) ac mae'n cael ei gytuno bod angen gwasanaethau cefnogi ychwanegol ar Ellie. Mae'n cael ei drafod, gydag Ellie, y dylai Sophie a Sam gael eu rhoi ar raglen allgymorth Dechrau'n Deg (*Flying Start*). Bydd Ellie hefyd yn cael mwy o gefnogaeth gan Home-Start i gael dillad ac offer babanod a bydd y gwirfoddolwyr yn ymweld yn fwy aml.

Mae'r ymwelydd iechyd yn parhau i alw gyda'r teulu ac yn cadarnhau bod cartref y plant yn ddiogel: mae bwyd yn y cypyrddau ac mae'r plant yn hapus ac yn cael gofal da. Mae Ellie yn edrych yn flinedig ac yn emosiynol ac mae hi'n cyfaddef ei bod hi'n pryderu mwy a mwy am arian. Y casgliad yw mai nid achos 'plentyn mewn angen' yw hwn, ond y byddai cynnig gwasanaethau cefnogi ychwanegol yn gwella llesiant y plant. Mae cynllun gweithredu'n cael ei roi ar waith (*put in place*) er mwyn sicrhau bod hyn yn digwydd.

Mae Sophie a Sam nawr yn dathlu eu pen-blwydd yn 3 oed yn y grŵp chwarae, mae Lilly-May nawr yn 1 oed ac mae Ellis yn 5 oed. Mae cael mwy o gefnogaeth wedi gwneud gwahaniaeth enfawr i lesiant Ellie a'r plant. Mae Ellie yn mynychu'r grŵp i rieni a phlant bach bob wythnos, ac mae Ellis yn cyrraedd yr ysgol ar amser. Mae dillad y plant yn addas i'r amodau tywydd ac mae Lilly-May wedi gwisgo pan mae Ellie yn casglu'r efeilliaid.

Atebwch bob cwestiwn.

Arholwr
yn unig

Cwestiynau'r Teulu Thomas: Set C

1. (a) Amlinellwch sut mae'r grŵp chwarae wedi gweithredu fel eiriolwr (*advocate*) dros Sophie a Sam. [2]

.....

.....

.....

.....

- (b) Disgrifiwch sut mae hyn wedi cefnogi dull seiliedig ar hawliau. [2]

.....

.....

.....

.....

2. (a) Nodwch beth yw ystyr y term 'gweithio ar y cyd'. [1]

.....

.....

- (b) Amlinellwch sut mae Playtown wedi sicrhau bod gweithio ar y cyd yn digwydd. [2]

.....

.....

.....

.....

3. Esboniwch pam mae cefnogi Ellie yn bwysig i lesiant ei phlant.

[2]

.....

.....

.....

.....

4. (a) Roedd rhaid i Mandy gofnodi ac adrodd am ei phryderon. Esboniwch sut byddai hi wedi sicrhau bod hyn yn cael ei wneud â manwl gywirdeb, eglurder, perthnasedd (*relevance*) a lefel briodol o fanylder.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(b) Disgrifiwch pam mae'n hanfodol bod timau mewn lleoliadau'n adrodd am unrhyw bryderon.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Esboniwch sut mae Playtown wedi cefnogi Ellie a'i theulu i gadw'n ddiogel.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Nodwch **dri** ffactor allai fod wedi arwain at fwy o risg o niwed i blant Ellie.

[3]

(i) .....

.....

(ii) .....

.....

(iii) .....

.....

7. (a) Esboniwch effaith Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan ar ymarfer mewn lleoliadau gofal plant. [2]

.....
.....
.....
.....

(b) Disgrifiwch sut mae polisiau Playtown yn sicrhau bod hawliau'r efeilliaid yn cael eu cynnal a'u bod nhw'n cael eu hamddiffyn rhag unrhyw niwed posibl. [3]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Nodwch **ddwy** weithred (*actions*) dylai lleoliad gofal plant **osgoi** eu gwneud os oes niwed, cam-drin neu esgeuluso yn cael ei amau. [2]

(i) .....

(ii) .....

9. Nodwch **ddau** arwydd neu symptom o gam-drin emosiynol. [2]

(i) .....

(ii) .....

DIWEDD Y PAPUR

